

ПРИРОДНИЧЕ КРАЄЗНАВСТВО

Савельєв О. Г. (м. Запоріжжя)

Географічний центр Запорізької області

Пошукова ініціативна група дослідників нашого краю віднайшла та зафіксувала на місцевості та мапах символічний географічний центр області

Встановлений Географічний центр Запорізької області

Географічний центр будь-якого об'єкту – поняття досить умовне, символічне, так як існує кілька методів, способів його обчислення та визначення. Багато країн мають власний географічний центр у вигляді символічного знака, пам'ятника-покажчика. Є такий і в Україні: він знаходиться на околиці смт. Добровеличківка Кіровоградської області. Його географічні координати – 48°23' північної широти та 31°11' східної довготи.

Поблизу села Ділового Рахівського району Закарпатської області встановлено пам'ятний знак, на якому написано, що в цьому місці знаходиться географічний центр Європи. Слід відзначити, що аналогічні знаки «Центр Європи» є на території деяких інших держав: Угорщини, Словаччини, Литви. Бути центром Європи престижно, почесно і привабливо!

Що стосується Запорізької області, то її географічний центр розташований у Токмацькому районі, приблизно в 5-6 км на північний схід від райцентру – м. Токмак [1].

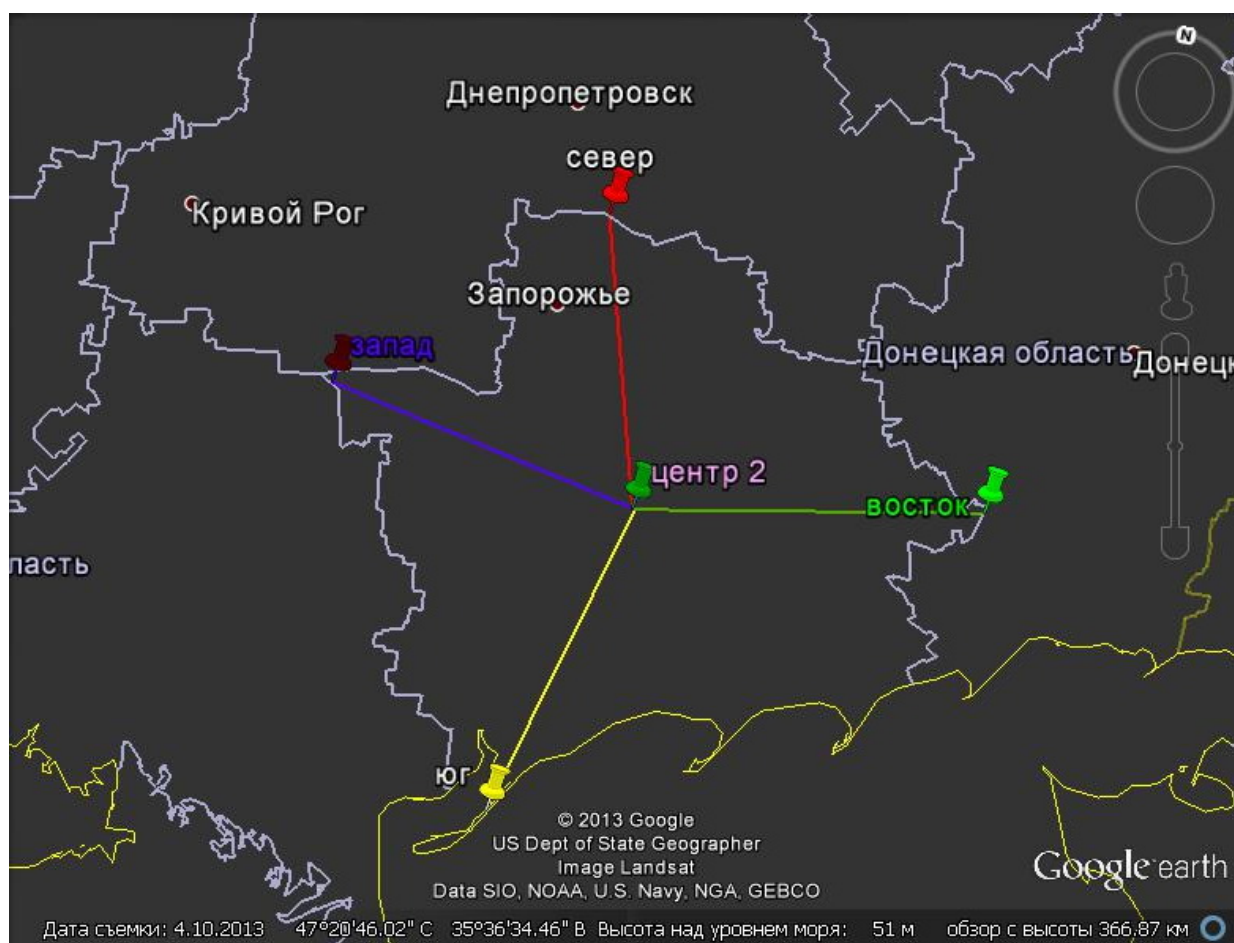
Експедиційна група у складі педагогів та гуртківців Запорізького обласного центру туризму і краєзнавства, спорту та екскурсій учнівської молоді вирішила дослідити це питання та зробити математичні розрахунки, виїхати на місцевість і встановити тимчасовий знак-символ.

Метою даного проекту є підняття престижу Запорізької області, створення ще одного привабливого туристичного об'єкта, залучення молодого покоління до туризму, подорожей та екскурсій.

Актуальність дослідження полягає у відсутності визначеного точного географічного центра Запорізької області та відсутність точних розрахунків та координатів, є тільки можливі припущення, які необґрунтовані фактами та можливими методами вирахування місця розташування центру. Також проблема полягає у відсутності єдиних координат крайніх точок Запорізької області, що ускладнює точність при визначенні центру. У результаті визначення місця розташування географічного центра Запорізької області ми сподіваємось популяризувати це місце, як туристичний об'єкт, та об'єкт, який буде входити до мапи екскурсій та можливих екскурсійних маршрутів Запорізької області.

Під час досліджень, ми скористались кількома відомими методами встановлення географічного центру області.

Для більшої точності ми вирішили використати доволі цікавий метод визначення центру, суть якого полягає у проведенні рівних відрізків від кожної крайньої точки.

Середня довжина всіх ліній складає 113,5 км. Географічний центр має такі координати: широта – 47°15'41" та довгота – 35°39'35". Як ми бачимо цей центр на декілька хвилин відрізняється від попереднього, але в нього більш зручне місце розташування.

Більш складним є математичний метод, що передбачає проведення обчислень за допомогою формул і потребує знань щодо розрахунку співвідношення градусної міри та кілометражу у нашому регіоні:

Довжина	За широтою	За довготою
1°	111,202 км	74,528 км
1'	1,853 км	1,242 км
1"	30,89 м	20,70 м

Тепер, після отримання результатів нам потрібно перевести дані кілометрів у координати:

$$X = 5247,7280 \text{ км} = 47^{\circ}19'09'' \text{ – широта;}$$

$$Y = 2645,5245 \text{ км} = 35^{\circ}49'07'' \text{ – довгота.}$$

Проаналізувавши ці два результати, ми можемо зробити висновок, що найбільш зручним місцем розташування географічного центру може бути місце, яке знаходиться біля дороги або шосе. Саме таке місце ми побачили, коли дісталися до місця зупинки автобусу. З лівого боку знаходиться пам'ятник загиблим у Другій світовій війні. Він досить великий. Дивлячись на GPS – навігатор, було зрозуміло, що ми знаходимось десь посеред центрів.

Таким чином, координати нашого тимчасового пам'ятного знака (за показами GPS-навігатора):

$$\text{широта – } 47^{\circ}17'25''$$

$$\text{довгота – } 35^{\circ}39'28''$$

Було вирішено, що наш тимчасовий знак повинен розташовуватись десь неподалік від цього місця. Поряд – пам'ятник загиблим у Другій світовій війні. За ним знаходиться долина річки Чингул. З пагорба відкривається вид на всю красу долини. Мабуть, це місце чудово підходить для встановлення тимчасової географічної пам'ятки. Також воно дуже цікаве в плані туризму та екскурсій. До тимчасового пам'ятника дуже зручний під'їзд на машинах, а далі по долинні розташовується село Садове.

Пам'ятник загиблим у Другій світовій війні біля місця встановлення знака

Орієнтири – дорожній знак «р. Чингул» та міст, що перетинає її долину

Розташування географічного центру Запорізької області на карті

Встановивши пам'ятний знак, ми з гордістю дивились на нашу роботу. Це тільки перші кроки у створенні пам'ятника географічного центру Запорізької області, ми сподіваємось, що у найближчому майбутньому на цьому місці вже буде стояти справжня споруда. Вона стане популярним географічним місцем, бо наша область третя в Україні, у якої є такий чудовий географічний туристичний об'єкт!...

Ми сподіваємось, що у майбутньому на цьому місці буде стояти великий красивий стаціонарний пам'ятник, що це місце буде приваблювати численних туристів (які прямують до міст Токмак, Бердянськ та до Азовського моря). Місце буде обладнане і впорядковане, мандрівникам тут можна перепочити, сфотографуватись, придбати на згадку сувеніри про славетний і легендарний Запорізький край! А цей географічний об'єкт зарахують до реєстру туристичних об'єктів області, залучать у маршрутні листи екскурсій, походів та експедицій.

Джерела та література

1. Запорізька область: Географічний атлас / Під ред. М. М. Стрижака. – Київ: Мапа, 2002. – 20 с.